

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН

В даній роботі розглянуті особливості дослідження бюджетного планування України в умовах трансформаційних змін, на основі відновлення впровадження та реалізації середньострокового планування, як інструмента для досягнення стратегічних цілей держави.

Бюджетне планування – це комплекс організаційно-технічних, методичних і методологічних заходів на таких стадіях бюджетного процесу як складання, розгляд і затвердження бюджетів для визначення обсягів і джерел формування та напрямів використання бюджетних ресурсів держави з метою забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку суспільства. Бюджетне планування є складовою загальнодержавного економічного планування і займає центральне місце у фінансовому плануванні. Від рівня збалансованості бюджету на стадії планування, точності економічних і соціальних прогнозів залежить стабільність функціонування бюджетної сфери і рівень виконання програм протягом майбутнього бюджетного періоду [1].

У більшості розвинутих країн світу в процесі бюджетного планування застосовується складання проекту бюджету не тільки на наступний рік, а й на середньострокову перспективу. Середньострокове бюджетне планування – це формування головними розпорядниками бюджетних коштів плану своєї діяльності на середньостроковий період, визначення обсягів необхідних коштів для досягнення поставлених цілей у середньостроковій перспективі. Середньострокові плани розробляються на термін від 1 до 5 років. В Україні, для середньострокового бюджетного планування середньостроковий період включає плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди [2].

У бюджетному процесі поточного 2023 року триває визначення стратегічних цілей державної політики, які стануть підґрунтям для формування бюджетних показників на плановий 2024 рік та середньострокову перспективу – 2025–2026 роки. Адже Національна економічна стратегія на період до 2030 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179, та низка інших актів втратили свою актуальність, в першу чергу через повномасштабне вторгнення РФ на територію України.

При формуванні проєктів бюджету на 2024 рік, а також бюджетних запитів на 2024–2026 роки необхідно формувати цілі відповідно до цілей та пріоритетів, визначених прогнозними і програмними документами економічного та соціального розвитку, а також враховувати інші стратегічні рішення, прийняття яких викликано воєнним часом. Насамперед увагу доцільно звернути на врахування положень: Української доктрини; Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України (виступ Президента України у парламенті 28.12.2022); Формули миру, що представлена Президентом України; Плану України в рамках програм підтримки Європейського Союзу «Український фонд» на 2024–2027 роки; Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року [3].

Основними пріоритетами бюджетної політики згідно з проєктом Української доктрини на 2024 рік та середньостроковою перспективою є: філософія перемоги:

першочергове фінансування сектору безпеки та оборони; посилення обороноздатності держави для відсічі збройної агресії РФ; глобальність української безпеки: реформування оборонно-промислового комплексу; виробництво сучасних видів озброєння, зокрема морських дронів і безпілотників; політика героїв: система підтримки військових та їхніх сімей; ментальна та фізична реабілітація ветеранів, їх інтеграція в суспільне та економічне життя; політика справедливості: підвищення ефективності використання державних коштів; компенсація збитків постраждалих через війну; соціальна підтримка громадян; відновлення зруйнованого майна та інфраструктури; трансформація за 10 років: стимулювання економічної діяльності та підтримка бізнесу; створення умов для повернення українців – нові робочі місця, якісна освіта, сучасна медицина тощо [3].

Отже, в 2023 році відновлюється середньострокове бюджетне планування, яке в свою чергу є інструментом для досягнення стратегічних цілей, а також для забезпечення стабільності бюджету та зменшення ризиків фінансових невдач. Але потрібно пам'ятати, про необхідність постійного аналізу та оновлення планів відповідно до змін у економічній та політичній ситуації країни.

Література:

1. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник / Ватаманюк-Зелінська У.З., Ситник Н.С., Стасишин А.В., Круглякова В.В. – Л.: Видавництво «Магнолія», 2021. – 511 с.

2. Бюджетний менеджмент: підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 532 с.

3. Особливості складання проєктів місцевих бюджетів на 2024 рік
URL:https://decentralization.gov.ua/uploads/attachment/document/1313/Експертний_опис_Особливості_планування_бюджету_2024_ред.pdf

Під керівництвом: доц. каф. МТП, А.О. Черняєвої